

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 17 IULIE 1963¹

Guvernul Republicii Italiene
împotriva
Comisiei Comunității Economice Europene

Cauza 13/62

În cauza 13/63,

GUVERNUL REPUBLICII ITALIENE, reprezentat de profesorul Riccardo Monaco, șeful serviciului juridic din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, asistat de domnul Pietro Peronaci, supleant al Avvocato générale dello Stato, cu domiciliul ales în Luxemburg, la ambasada Republicii Italiene,

reclamant,

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE, reprezentată de domnul Alberto Sciolla-Lagrange, consilier juridic al executivului european, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Henri Manzanarès, secretar al Serviciului juridic al executivului european, 2 Place de Metz,

pârâtă,

având ca obiect o acțiune în anularea Deciziei din 17 ianuarie 1963 (*Jurnalul Oficial* din 13 februarie 1963, p. 268 și următoarele) care a autorizat Republica Franceză să adopte măsuri de salvagardare, în temeiul articolului 226 din Tratatul CEE, împotriva importului de frigidere electrocasnice și de anumite piese de schimb din Italia,

CURTEA,

compusă din domnul A. M. Donner, președinte, domnii L. Delvaux și R. Lecourt, președinți de cameră, Ch. L. Hammes, R. Rossi, A. Trabucchi, W. Strauß (judecător raportor), judecători,

avocat general: M. Lagrange,

grefier: A. Van Houtte,

pronunță prezenta

Hotărâre

I — Cu privire la încălcarea unor norme fundamentale de procedură

1. Cu privire la lipsa audierii guvernului italian

¹ Limba de procedură: italiana.

Întrucât reclamantul susține că, înainte de a adopta decizia sa, Comisia ar fi trebuit să îl audieze;

întrucât în cazul de față nu este necesar să se examineze în ce măsură o astfel de consultare prealabilă se putea impune;

întrucât nu se contestă faptul că, după un schimb de comunicări telefonice cu reprezentanța permanentă a reclamantului la Bruxelles și după ce a informat-o despre cererea guvernului francez, pârâta a sesizat în scris reprezentanța respectivă cu privire la diversele întrebări referitoare la această cerere, la care acesta nu a răspuns;

întrucât tăcerea păstrată timp de o lună de către reclamant nu permite să i se reproșeze pârâtei că a adoptat decizia atacată fără alte formalități;

întrucât, prin urmare, acest motiv trebuie să fie respins.

2. Cu privire la insuficiența motivării

Întrucât reclamantul a menționat o serie de motive pentru a determina să se considere că motivarea deciziei atacate nu îndeplinește condițiile cerute de articolul 190 din tratat;

întrucât motivele deciziei sunt insuficiente pentru a denunța, numai în cazul importurilor din Italia, originea dificultăților în cauză;

întrucât, cu toate acestea, decizia nu s-a limitat la considerarea volumului importurilor diverse, ci a luat în considerare și comparația între prețul produsului italian și prețurile, în opinia sa apreciabil mai mari, ale produselor franceze și ale celorlalte produse importate;

întrucât este incorect să se susțină că decizia ar fi trebuit să ia în considerare, de asemenea, diferența între prețurile de vânzare către consumator, deoarece o constatare sigură este imposibilă în această etapă din cauza reducerilor practice și că dificultățile trebuie apreciate în ceea ce-i privește pe producători, ceea ce implică necesitatea de a lua în considerare prețurile facturate angroșiștilor;

întrucât nu este nevoie să se aprecieze dacă marja de profit acordată angroșiștilor de către producătorii francezi era echitabilă sau nu, din moment ce era vorba să se aprecieze diferența de preț între produsul francez și produsul italian la sosirea pe teritoriul francez, adică în momentul în care aceste două produse se află pe aceeași piață și la același nivel comercial;

întrucât, în opinia reclamantului, expunerea de motive ar fi trebuit să țină seama de întrebarea dacă marja cea mai mare pe care producătorii italieni o acordau distribuitorilor lor în Franța nu era justificată de cheltuielile mai mari care îi afectează pe aceștia din urmă;

întrucât, cu toate acestea, în cazul în care expunerea de motive citată constată că diferența dintre prețul franco frontieră al produselor italiene și prețul franco fabrică al produselor franceze era de 30 %, rezultă în mod evident din aceasta că, în opinia pârâtei, nu existau alte elemente care să poată reduce în fapt avantajul competitiv caracterizat prin acest procentaj;

întrucât reclamantul reproșează pârâtei că a omis să verifice dacă producătorii din alte țări exportatoare nu ofereau distribuitorilor lor în Franța beneficii asemănătoare celor de care se bucurau importatorii de produse italiene;

întrucât, deși expunerea de motive constată că prețurile italiene nu erau comparabile cu prețurile altor produse importate, se subînțelege clar că importatorii de produse italiene puteau să cumpere mai ieftin decât ceilalți importatori;

întrucât, prin urmare, mențiunea dorită de reclamant era de prisos;

întrucât, în sfârșit, reclamantul susține în mod greșit că decizia compară producția franceză calculată pe zece luni cu exporturile și importurile calculate pe șapte și, respectiv, șase luni, în timp ce tabelul inclus în decizie compară datele din perioadele corespunzătoare;

întrucât, în sfârșit, reclamantul susține că nu ar fi destul de clar considerentul privind diferența dintre prețurile franceze și italiene și că ar fi întemeiat pe fapte inexacte;

întrucât, din punctul de vedere al motivării, textului în cauză nu îi lipsește claritatea, din moment ce permite părâtei să extragă cu claritate cifrele estimative decisive;

întrucât din considerentele precedente rezultă că motivul privind insuficiența motivării trebuie respins.

II — Cu privire la abuzul de putere

Întrucât reclamantul reproșează Comisiei că a făcut uz de competențele conferite prin articolul 226 pentru a atinge un rezultat care intră sub incidența măsurilor antidumping de la articolul 91;

întrucât, cu toate acestea, niciun element din decizia atacată, nici din atitudinea părâtei, nu permite să se considere această decizie ca fiind o măsură antidumping mascată, nefiind invocat niciun dumping;

întrucât faptul de a fi limitat în timp și de a fi eșalonat perceperea taxei contestate este incompatibil cu o astfel de măsură, care ar trebui să fie luată în funcție de durata practicilor care trebuie combătute, imprevizibilă în mod normal;

întrucât, prin urmare, acest motiv trebuie respins.

III — Cu privire la încălcarea tratatului

1. Cu privire la noțiunea de „sector de activitate economică”

Întrucât reclamantul contestă faptul că industria franceză a frigiderelor este un „sector de activitate economică” în sensul articolului 226;

întrucât producția unei mărfi poate constitui un astfel de „sector” din moment ce această marfă, conform concepțiilor general admise, se deosebește clar de alte produse asemănătoare;

întrucât aceste condiții sunt îndeplinite în cazul de față.

2. Cu privire la impozitarea motocompressoarelor

Întrucât nu se contestă faptul că, în cazul motocompressoarelor, nu existau dificultăți comparabile cu cele pe care părâta le-a invocat în cazul sectorului frigiderelor complete;

întrucât, cu toate acestea, pârâta a invocat necesitatea de a evita devierea traficului comercial și a subliniat că montajul motocompressoarelor la frigidere neechipate este o operațiune foarte ușoară;

întrucât, pe de altă parte, reclamantul însuși a susținut că importatorii de produse italiene în Franța trebuie să se ocupe de reparația produselor vândute;

întrucât, prin urmare, pare probabil că aceștia sunt suficient de bine echipați pentru a proceda, de asemenea, la montajul motocompressoarelor fără a fi obligați să înființeze fabrici noi;

întrucât, prin urmare, reclamantul nu a dovedit că grija de a evita devierea traficului comercial este lipsită de temei;

întrucât, prin urmare, acest motiv trebuie respins.

3. Cu privire la aplicarea noțiunii de „dificultăți grave și care pot persista”

Întrucât articolul 226 alineatul (1) din tratat prevede că măsurile de salvagardare pot fi autorizate în cazul unor dificultăți grave și care pot persista într-un sector de activitate economică;

a) Întrucât, luate în sine, cifrele prezentate de pârâtă care marchează o reducere a producției franceze din 1961 până în 1962, precum și creșterea importurilor în Franța în această perioadă — cifre care nu au fost contestate de reclamant — permit să se deducă existența unor astfel de dificultăți;

întrucât, cu toate acestea, este necesar să se examineze dacă argumentele prezentate de reclamant sunt de natură să îndepărteze această presupunere;

b) Întrucât reclamantul afirmă că producția franceză din 1962, de până la 265 000 de aparate, nu este în măsură să satisfacă nevoile de pe piața internă;

întrucât acest argument nu este pertinent;

întrucât această împrejurare nu presupune în mod necesar capacitatea insuficientă a instalațiilor de producție, ci poate fi de asemenea imputată faptului că importurile în sine au cauzat reculul producției franceze;

c) Întrucât reclamantul încearcă în continuare să demonstreze, cu privire la producția franceză din 1962, că numărul de frigidere nevândute la sfârșitul anului se ridică la aproximativ 8 000;

întrucât, în cazul în care se adoptă metoda de calcul a reclamantului și se înlocuiesc cifrele sale estimative cu cele care au fost admise de ambele părți în ședință, cu excepția divergențelor ne semnificative, se ajunge la un număr între 48 000 și 57 000;

întrucât este necesar să ia în considerare nu numai situația existentă în 1962 ci, în primul rând, evoluția intervenită după liberalizarea comerțului;

întrucât, în această privință, amploarea considerabilă a stocurilor existente la producători la sfârșitul anului 1961 și al anului 1962 (145 000 și 193 000), precum și diferența dintre aceste două valori își arată pe deplin importanța;

întrucât reclamantul susține că modelele din stocuri erau depășite;

întrucât, cu toate acestea, o criză, la nivelul vânzării, se poate manifesta și prin faptul că producătorul nu reușește să comercializeze producția din anii precedenți;

întrucât, în cele din urmă, argumentul reclamantului presupune că produsele franceze vândute în 1962 proveneau exclusiv din producția din același an, fapt care nu a fost dovedit;

d) Întrucât, în cele din urmă, părțile nu sunt de acord în privința întrebării dacă reducerea prețurilor operată de producătorii francezi chiar înainte deciziei atacate afectează totalitatea sau majoritatea produselor, așa cum consideră reclamantul, sau numai o mică parte a acestora;

întrucât declarația reclamantului, în cazul în care este considerată exactă, dovedește mai degrabă existența unor „dificultăți grave”, din moment ce este normal să se presupună că o reducere considerabilă, hotărâtă în mod spontan de către producători, poate fi un simptom al unei concurențe acerbe;

întrucât, în fond, în cazul în care articolul 226 este menit să permită sectorului aflat în dificultate să se adapteze la piața comună, acesta presupune că părțile interesate sunt în stare să sprijine măsurile Comisiei prin eforturi proprii; prin urmare, faptul că astfel de eforturi sunt făcute nu exclude existența unor „dificultăți grave”;

e) Întrucât nu s-a dovedit că pârâta ar fi pus în aplicare incorect noțiunea de „dificultăți grave”;

întrucât, în aceste condiții, Curtea trebuie să respingă acest motiv.

4. Cu privire la discriminare

a) Întrucât s-a făcut plângere pe motiv că decizia a încălcat în mod necorespunzător principiul nediscriminării atunci când a autorizat guvernul francez să instituie o taxă specială numai asupra produselor italiene, cu exceptarea aceluiași produse originare fie din alte state ale Comunității, fie din țări terțe;

întrucât tratamentul diferit al unor situații necomparabile nu permite să se ajungă automat la o concluzie privind existența unei discriminări;

întrucât o aparentă discriminare cu privire la formă poate, prin urmare, să corespundă în fapt, unei absențe a unei discriminări cu privire la fond;

întrucât discriminarea cu privire la fond ar fi constatată fie în tratamentul diferit al situațiilor asemănătoare, fie în tratamentul identic al unor situații diferite;

b) Întrucât, de asemenea, Comisia avea obligația de a-și limita intervențiile la ceea ce este „strict necesar”, ar trebui să i se permită să nu aibă în vedere decât fenomenele care constituie cauza dificultăților respective;

întrucât, de altfel, aceasta are obligația de a alege „cu prioritate ... măsurile care perturbă cel mai puțin funcționarea pieței comune”; în această privință, trebuie să considere că, în caz de îndoială, caracterul „comun” al pieței este afectat mai puțin dacă nu se derogă de la normele tratatului decât în cadrul relațiilor dintre cele două state membre;

întrucât, pe de altă parte, teza respinsă anterior ar fi în măsură să favorizeze tocmai aceste discriminări, care ar putea consta, de asemenea, în situații diferite care sunt tratate identic;

întrucât, atunci când autorizează măsuri de salvagardare, Comisia are dreptul de a face distincție între țări, nu între întreprinderile de pe piața comună, în condițiile în care există motive întemeiate pentru o asemenea distincție;

întrucât acesta este cazul atunci când se poate constata, în cadrul fiecărei țări, un nivel al prețurilor care se deosebește vizibil de nivelul prețurilor din alte țări;

c) Întrucât, prin urmare, este necesar să se stabilească dacă faptele din prezentul caz pot justifica o limitare a măsurilor de salvagardare numai la importurile din Italia;

întrucât pârâta a considerat că „creșterea masivă a importurilor din Republica Italiană” este cauza dificultăților din Franța și a limitat în consecință măsura de salvagardare la produsele italiene;

întrucât, pentru a-și justifica aprecierea și alegerea respectivei măsuri, aceasta s-a bazat în principal pe constatarea că, pe de o parte, volumul importurilor provenind din țări terțe „nu a crescut în mod anormal” și, prin urmare, „nu poate împiedica reorganizarea sectorului francez în cauză”, precum și că, pe de altă parte, prețurile produselor importate din alte state membre „nu diferă în mod apreciabil de prețul produselor similare din Franța și creșterea volumului importului, deși mare, nu este considerată anormală”;

întrucât din elementele aduse la cunoștința Curții nu rezultă că această apreciere este în mod evident greșită;

întrucât nu se contestă faptul că importurile din țări terțe au o mică importanță;

întrucât nu s-a dovedit că s-ar fi înșelat Comisia atunci când a afirmat că prețul produselor de origine din țări terțe nu diferă în mod apreciabil de prețul produselor similare din Franța;

întrucât, prin urmare, aceasta putea, având ca termen de comparație volumul importurilor originare din alte state membre — pe care ea nu l-a considerat anormal —, să considere că creșterea masivă a importurilor din Italia este un fapt care poate justifica măsura specifică ce a făcut obiectul deciziei;

d) Întrucât din considerentele precedente rezultă că al șaselea și al unsprezecelea considerent din decizia atacată justifică impozitarea exclusiv a produselor din Italia;

întrucât, prin urmare, motivul privind discriminarea trebuie respins.

5. Cu privire la obiecția referitoare la eroarea materială comisă la calcularea diferenței de prețuri

Întrucât, în conformitate cu decizia, diferența dintre prețul mediu pe litru al frigiderelor italiene franco frontieră și prețul mediu pe litru al frigiderelor franceze la vânzare angro, adică prețul franco fabrică, astfel cum a explicat pârâta în cursul procedurii, se ridică la 30 % din prețul italian franco frontieră franceză, în timp ce protecția vamală existentă nu atinge decât 7,5 %”;

întrucât reclamantul consideră că Comisia ar fi trebuit să țină seama și de alți factori care ar fi redus considerabil această diferență;

a) Întrucât reclamantul nu contestă cifrele prezentate de pârâtă, referitoare la prețurile din Franța facturate angrosiștilor (2,946 FF), precum și la prețul italian franco frontieră (2,245 FF), cifre din care rezultă o diferență aritmetică de 31,2 %;

întrucât acesta se limitează la compararea metodei de calcul aleasă de pârâtă cu o altă metodă de calcul, bazată pe reducerile respective;

întrucât, cu toate acestea, nu s-a dovedit că această metodă de calcul este mai sigură și mai potrivită pentru cazul de față decât metoda aleasă de Comisie;

întrucât, de fapt, nu se poate reproșa pârâtei că a luat în considerare elementele cele mai importante și cele mai sigure ale prețurilor;

întrucât reclamantul nu a explicat și nu a specificat deloc modul în care diferența necontestată dintre prețurile produselor franceze la ieșirea din fabrică și prețurile produselor italiene la sosirea pe teritoriul francez se diminuează ulterior prin intermediul reducerilor; de altfel, acesta nu a precizat în ce bază a evaluat reducerile respective;

b) Întrucât, pentru a dovedi existența impozitărilor speciale pe care a trebuit să le suporte distribuitorii de produse italiene, reclamantul s-a limitat la a invoca cifre extrase din bilanțul celor două societăți importatoare;

întrucât, cu toate acestea, aceste cifre nu sunt deloc concludente;

întrucât, în primul rând, proporția acestora a fost calculată pe baza cifrei de afaceri a societăților în cauză, deci pe o bază în care este dificil de comparat cu prețurile aplicate angrosiștilor, ceea ce este de fapt singura problemă aici;

întrucât aceste cifre lasă în întregime deschisă întrebarea dacă bilanțul distribuitorilor de produse franceze nu include poziții comparabile;

întrucât o proporție considerabilă a pozițiilor din bilanț invocate este dată de „cheltuieli extraordinare comerciale”, formulă prea generală pentru a permite să se ajungă la o concluzie;

întrucât din considerentele precedente rezultă că acest motiv trebuie respins.

IV — Cu privire la cheltuielile de judecată

Întrucât, în conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul Curții, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată;

întrucât, în acest caz, reclamanta a căzut în pretenții;

întrucât, prin urmare, aceasta trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată;

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea pledoariilor părților;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere articolele 173, 190 și 226 din Tratatul CEE;

având în vedere Protocolul privind statutul Curții de Justiție a CEE;

având în vedere Regulamentul Curții, în special articolul 69 alineatul (2);

CURTEA,

respingând orice alte concluzii mai ample sau contrare,

hotărăște:

1) Respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată;

2) Obligă reclamantul la plata cheltuielilor de judecată.

Donner

Delvaux

Lecourt

Hammes

Rossi

Trabucchi

Strauß

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 17 iulie 1963.

Grefier

Președinte

A. Van Houtte

A. M. Donner